

СТАНОВИЩЕ

от доц. Росица Борисова Георгиева, дм

председател на научното жури за провеждане на конкурс за академичната длъжност „доцент” по научна специалност „Хигиена”, област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт”, професионално направление 7.1 „Медицина”, обявен в Държавен вестник бр. 37 от 04.05.2018 г. за нуждите на отдел „Химични вещества и смеси и материали за контакт с храни“, дирекция „Аналитични и лабораторни дейности” при Национален център по обществено здраве и анализи

Единствен кандидат в конкурса е главен асистент Десислава Кръстева Гюрова, дм.

Образование и специализации, професионално развитие

Десислава Кръстева Гюрова е завършила висше образование във Висш химикотехнологичен институт, София, през 1994 г., със специалност „Неорганични и електрохимични производства“, специализация „Технология на неорганичните вещества“. През 2013 г. защитава дисертация на тема „Хранителни влакнини в български храни” и ѝ е присъдена образователна и научна степен „доктор” по научната специалност „Хигиена“. През 2003 г. придобива специалност „Санитарна химия” от Медицински университет, София.

Д. Гюрова започва професионалния си път в областта на хигиенната наука като химик в СХЕИ през 1996 г. През 2001 г. постъпва на работа като химик-специалист в Национален център по хигиена, медицинска екология и хранене, понастоящем Национален център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА), в който работи и до сега като главен асистент.

Гл. ас. Десислава Гюрова има 13 специализации в страната, 4 в чужбина и 1 on line курс на английски език на Европейския орган по безопасност на храните. Темите на обучение са по различни аспекти на системата за управление на качеството на лабораторната дейност съгласно БДС EN ISO/IEC 17025, валидиране и верифициране на химични и микробиологични методи за изпитване, създаване на съвременни бази данни за състав на храните, компютърна грамотност. Специализациите са в тясна връзка с проблематиката на областите, в които работи, и допринасят за нейното професионално развитие.

Гл. ас. Десислава Гюрова е член на Българското дружество по хранене и диететика и на Съюза на химиците в България. Тя владее руски и английски език.

Анализ на научната продукция, представена за конкурса

За участие в конкурса гл. ас. Десислава Гюрова, дм представя 33 труда, без включените в дисертацията. От тях: 6 са публикувани в международни списания; 19 в български специализирани издания; 5 в сборници от конгресни материали; 1 в

информационен бюлетин; 2 в електронен формат. По справка от НАЦИД са намерени общо 27 цитата в бази данни „Scopus”, Web of Science и други бази данни (25 по 14 от публикациите и 2 по дисертацията). Много добро впечатление прави фактът, че Д. Гюрова е самостоятелен автор в 9 и първи автор в 18 (~82%) от публикациите, което показва нейното водещо участие както по поставянето на научната проблематика, така и в представянето на получените научни резултати и крайното им публикуване.

Гл.ас. Д. Гюрова е участвала с постери и доклади в 26 научни форума (8 национални, 8 национални с международно участие и 10 международни).

Характеристика на научните трудове

Научната дейност на гл. ас. Д. Гюрова е съсредоточена в областта на химичния състав на храните – разработване, валидиране/верифициране и внедряване на аналитични методи за определяне на макронутриенти в храни, определяне на химичния състав на различни групи български храни, събиране, групиране и оценка на данни за хранителен състав, компилиране на таблици/бази данни чрез съблюдаване на съвременните изисквания.

Основните приноси от изследванията в областта на състава на храните са свързани с актуализирането на данните в издадените преди повече от 40 години Таблици за състава на българските хранителни продукти (под редакцията на акад. Т. Ташев и ст.н.с. д-р Г. Шишков, София, 1975 г.). В тази връзка под нейно ръководство и активно участие в НЦОЗА се разработва научна тема „Таблици за химичен състав на български хранителни продукти“; Д. Гюрова е член на научните екипи, които представят България в 2 международни проекта: EuroFir - чрез който за първи път в Европа се разработва единна онлайн платформа с актуална информация за състав на храните и европейски проект на FAO за създаване на регионална база данни за състав на храните от избрани страни от Централна и Източна Европа чрез предоставяне на надеждни аналитични данни.

Съвременните промени в суровините, рецептурите и технологиите в производството на български храни изискват нови изследвания на техния макро- и микронутриентен състав. В последните години са анализирани над 160 храни, извършени са над 700 анализа за определяне на количественото съдържание на макро- (въглехидрати, протеини, мазнини) и микронутриенти (витамини, минерали и микроелементи). Стойностите на нутриентите са компилирани в програмен продукт в съответствие с международните стандарти и препоръки за документиране в базите данни за състав.

Кандидатът има водеща роля за внедряване на голям брой селективни, точни и високо чувствителни методи в областта на химичния състав на храните. Съществен принос за аналитичната практика в страната са разработките за определяне на макронутриенти по верифицирани стандартизирани методи; за анализ на витамини - валидирани течнокроматографски методи; определяне на захари в храни - валидиран течнокроматографски метод с рефрактометрична детекция; определяне на нишесте в зърно и зърнени продукти – внедрен поляриметричен метод; анализ на фруктан -

верифициран и внедрен в българската практика метод за определяне на фруктоолигозахариди и фруктан–полизахариди; въведено приложение на „Факторите на Jones“ при изчисление съдържанието на протеин в храни.

Важно направление, в което кандидатът има съществен научно-приложен принос, е определянето на хранителни влакнини. Проучено е съдържанието на хранителни влакнини в български храни по 4 верифицирани метода за химичен анализ - ISO 5498 - 1981 с допълнения и модификации по Mc Combs, E.A. и Prosky; методи за определяне на тотални хранителни влакнини като сума от разтворими (АОАС метод 993.19) и неразтворими (АОАС метод 991.42) хранителни влакнини; ензимно-гравиметричен метод за определяне на тотални хранителни влакнини в храни от растителен произход – АОАС метод 985.29. На базата на собствени експериментални проучвания е установено, че метод АОАС 985.29 притежава редица предимства пред останалите (точност, прецизност и бързина на изпълнение) и това е дало основание той да бъде предложен като референтен за страната за количествено определяне на съдържанието на хранителни влакнини в различни видове храни. Личният принос на Десислава Гюрова в тези разработки е неоспорим. Публикуваните оригинални данни от собствени изследвания за съдържание на хранителни влакнини в български хранителни продукти са предизвикали голям интерес сред научната общност - повече от половината забелязани цитати по научната продукция на Д. Гюрова са по публикации на тази тематика.

Други аспекти от богатата дейност на Десислава Гюрова са участие в изследвания на български козметични продукти (защита от UVB и UVA лъчи, определяне на фталати), в провеждане на мониторинг на приема на йод чрез йодиране на солта (определяне на калиев йодат); публикуван изчерпателен преглед на аналитичните методи за анализ на водно- и мастноразтворими витамини в храни с акцент върху необходимостта от създаването на подобрени и стабилни аналитични процедури, приложими към широк спектър от хранителни матрици.

Основните **п р и н о с и** в трудовете на гл.ас. Десислава Гюрова могат да бъдат класифицирани като '**приложение на научни постижения в практиката**'.

Експертна дейност

Професионалната квалификация и компетентността на гл. ас. Д. Гюрова ѝ дават възможност да бъде ръководител на планова научна тема на НЦОЗА «Таблицы за химичен състав на български хранителни продукти», да участва в международни проекти по изграждане на съвременни бази данни за състав на храни, да изготвя становища по възлагане от МЗ, била е заместник ръководител, а в момента технически ръководител на акредитирания по БДС EN ISO 17025 ИЦ „Здраве“ при НЦОЗА. Д. Гюрова е успяла да комбинира успешно изследователската работа в лабораторията с успешна реализация в практиката. През 2017 и 2018 г. тя е от основните участници в проведените в страната изследвания за определяне на химичния състав на храни по т. нар. „двойствен стандарт“ -

храни, произведени под една и съща марка на един и същ производител, предлагани на българския и западноевропейския пазар.

Гл. ас. Д. Гюрова е търсен специалист и експерт и от външни организации – председател на ТК 32 „Селскостопански и хранителни продукти“ към БИС, преводач и редактор към БИС (11 бр. преводи на европейски стандарти, въведени като български, за периода 2014-2018 г.).

Преподавателска дейност

Съгласно справка от НЦОЗА за периода 2008-2017 г. гл. ас. Д. Гюрова, дм е участвала с общо 124 часа лекции в основни курсове по медицинските специалности „Санитарна химия“ и „Хранене и диететика“ и в 10 тематични курсове, практически семинари и индивидуални обучения в областта на бази данни и химичен състав на храните, на 7 от които е ръководител.

Лични впечатления

Професионалният ми контакт с Десислава Гюрова ми позволява да я характеризирам като добросъвестен и задълбочен научен работник. Оценявам високо нейния професионализъм, лоялност и отговорно отношение към работата. Гл. асистент Десислава Гюрова е утвърден специалист в областта на хигиенната наука и практика.

Заклучение

Научните приноси, публикационната, преподавателската и изключително активната приложна дейност на гл. асистент Десислава Гюрова, дм удовлетворяват количествените критерии за академичната длъжност „доцент“, съгласно Приложение 4 на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НЦОЗА.

Препоръчам убедено на уважаемите членове на научното жури по конкурса да присъдят на гл. асистент Десислава Кръстева Гюрова, дм академичната длъжност „доцент“ по научната специалност „Хигиена“, за нуждите на отдел „Химични вещества и смеси и материали за контакт с храни“, дирекция „Аналитични и лабораторни дейности“ при Национален център по общественото здраве и анализи.

04.09.2018 г.

Председател на научно жури:
(Доц. Росица Георгиева, дм)

